

5^e Berkelconferentie d.d. 14 februari 2013

Openingswoord gedeputeerde J. Markink

Op uitnodiging van de Stichting 3e Berkelcompagnie

Spreektijd : 8 minuten

Geachte aanwezigen,

Ik stel het zeer op prijs u toe te mogen spreken op de 5^e Berkelconferentie van de Stichting 3^e Berkelcompagnie.

Eigen aanvulling Jan Markink relatie met de Berkel (ingrediënten:

- *wethouderschap Borculo --> relatie Berkel;*
- *gesprek over het hoge water in 2010 bij de voormalige Regierungspräsident Herr Dr. P. Paziorek;*
- *bijeenkomst in Oldenkotte d.d. 18-07-2012, waar is kennisgemaakt met de nieuwe Regierungspräsident Herr R. Klenke en is meegefietsd met het gezelschap naar de Zandvang in Rekken en terug.*

Het verbindend element dat u en mij hier brengt is water. Water verbindt: in de Ontwikkelingsvisie van de Stichting 3^e Berkelcompagnie komt dat ook mooi naar voren. De toeristische, landschappelijke en ecologische potenties van het gebied langs de Berkel zijn in de visie kaart gebracht en moet leiden tot een samenhangende ontwikkeling langs de Berkel. In dit gebied leeft men al lange tijd van en met water.

Water verbindt: ook als we er teveel van hebben. In tijden van hoogwater en wateroverlast, en vooral ook bij het voorkómen daarvan, blijkt onze afhankelijkheid van elkaar. Water kent geen grenzen.

In 2010 is het gebied van de Berkel, maar ook ander delen van de Achterhoek en Duitsland getroffen door extreme hoeveelheden neerslag. Deze extreme neerslaghoeveelheden hebben her en der geleid tot wateroverlast, wellicht kunt u zich de beelden in de krant en op TV nog wel herinneren.

Dergelijke situaties willen we natuurlijk graag voorkomen, het is echter wel de vraag of dat realistisch is. Het klimaat verandert, dat heeft invloed op de neerslaghoeveelheid en de intensiteit. De verwachting is dat intensieve regenbuien vaker voor gaan komen.

Moet dan alles er op gericht zijn om dergelijke extreme situaties zonder overlast op te kunnen vangen?

Ik ben van mening van niet. Wat we wel kunnen doen is zorgen dat de overlast die optreedt zoveel mogelijk wordt beperkt. Daarvoor is in het geval van de Berkel een grensoverschrijdende aanpak noodzakelijk. Het

stroomgebied van de Berkel ligt immers voor de helft in Duitsland en voor de andere helft in Nederland.

Ik heb dan ook veel waardering voor de toenemende grensoverschrijdende samenwerking bij de zorg voor de veiligheid tegen hoogwater en wateroverlast. De wil om samen te werken is essentieel. Doelrealisatie ten gunste van allen staat voorop, niet het eigenbelang. En daar moet elke betrokken instantie haar verantwoordelijkheid in nemen.

In het kader van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's wordt momenteel gewerkt aan een stroomgebied dekkend Risicobeheerplan met bijbehorende Overstromingsrisico-kaarten. Een aantal grensoverschrijdende wateren waaronder de Berkel, maar ook de Oude IJssel, vallen onder het toepassingsbereik van de Richtlijn.

Het maken van het Risicobeheerplan vraagt om afstemming. Dit gebeurt op nationaal niveau, maar een belangrijk onderdeel is ook de regionale afstemming met de directe burens. Onderwerpen voor afstemming zijn de maatgevende hoeveelheid water die afgevoerd moet worden en de scenario's die gebruikt worden om overstromingen te simuleren en schades te bepalen.

De richtlijn geeft aan dat hoogwater beperkende maatregelen die individuele landen nemen van invloed kunnen zijn op de afvoer van de burens. Afstemming is volgens mij dus een vereiste en vraagt nu, en zeker ook in de toekomst, onze aandacht.

Het voorkomen van wateroverlast vraagt om een watersysteem dat op orde is. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst wil de provincie anticiperen op extreme neerslag als gevolg van klimaatverandering. Bij het nemen van maatregelen om extreme waterhoeveelheden op te kunnen vangen blijft het belangrijk om de trits 'vasthouden – bergen - afvoeren' als uitgangspunt te hanteren.

Ik kan mij voorstellen dat bij de verdere concrete uitwerking van de Ontwikkelingsvisie van de Berkelcompagnie, met name bij de ecologische en landschappelijke potenties, gekeken worden in hoeverre die ook bij kunnen dragen aan de eerste twee onderdelen van de trits: vasthouden en bergen.

Het tegenovergestelde van wateroverlast, te weten watertekort, is een ander belangrijk gevolg van de klimaatverandering. Meer perioden met droogte komen er aan, maar niet iedereen realiseert zich dit.

Droogte zal ons ook vaker treffen, en zonder gletsjers bovenstrooms zijn de mogelijkheden om de effecten van droogte te compenseren erg beperkt. Inlaat vanuit rijkswateren is maar zeer beperkt mogelijk. Dat vraagt een aanpak met een nieuwe trits, die we als Provincie Gelderland, samen met onze partners, ontwikkelen in de Omgevingsvisie. Deze trits voor droogtebestrijding noemen we vooralsnog 'sparen – aanvoeren – accepteren'. In het geval van de Berkel kunnen we aanvoeren gevoeglijk

vergeten, in ieder geval meer aanvoeren van rijkswater, dus het zal sparen moeten worden en accepteren, anders gezegd aanpassen.

De aanpak van wateroverlast en droogte komt samen in robuuste watersystemen. Waterschap Rijn en IJssel en Provincie Gelderland werken in het gebied van de Baakse Beek samen, waarbij het watersysteem robuuster wordt gemaakt en doelen voor klimaat, landbouw, landschap en natuur goed samengaan. Ons bestuur telt graag allerlei maatschappelijke meerwaarden op. Dat zou ook in het stroomgebied van de Berkel kunnen. Zoals gezegd, biedt de door u opgestelde Ontwikkelingsvisie handvaten voor de landschappelijke en ecologische potenties, daarnaast biedt het netwerk rondom de Berkelcompagnie de mogelijkheid de maatschappelijke partners te betrekken bij een dergelijke brede aanpak.

Om nu en in de toekomst het hoofd te kunnen bieden aan klimaatverandering blijft de provincie inzetten op samenwerking met Nordrhein Westfalen en de Nederlandse waterpartners, vanuit de stroomgebiedsbenadering.

De Stichting 3^e Berkelcompagnie staat synoniem voor breed maatschappelijk en grensoverschrijdend denken en doen. Zij is daarmee een voorbeeld voor anderen. De inspanningen van de Stichting ten aanzien van het bovenregionale programma langs de Berkel is een goed voorbeeld van resultaatgerichte samenwerking. Wij rekenen op jullie bij het vervolg!

Ik heb er vertrouwen in dat we samen met elkaar de uitdagingen die voor ons liggen het hoofd bieden en 'vandaag' gezamenlijke oplossingen weten te bedenken voor de problemen van 'morgen'.

Ik dank u wel.